

ESTUDI DEL MUSEU EGIPCI DE BARCELONA I L'HOSPITAL QUIRÓN

La cara d'una dama

Tècniques d'última generació confirmen que el retrat d'una mòmia egípcia del segle II dC és el de la difunta ≡ Era una noia que probablement va morir de part

ANNA ABELLA
BARCELONA

No té nom. Se la coneix com la Dama de Kemet i descansa, entre visita i visita a l'hospital, al Museu Egipci de Barcelona des de fa 12 anys. Però sí que té cara. Un artista anònim la va pintar fa més de 2.000 anys a la fusta que cobreix la cara de la seva mil·lenària mòmia encara que fins avui no existia la certesa que fos la seva. «El retrat era la foto de la difunta», va afirmar ahir a l'Hospital Quirón el doctor Félix Escalas, que juntament amb el seu col·lega Xavier Lucaya i el director del museu, Jordi Clos, va presentar els resultats de les últimes proves científiques realitzades a aquesta mòmia del segle II dC (durant l'ocupació romana d'Egipte) i que verifiquen les dades obtingudes en un estudi anterior del 1998.

MUSEU EGIPCI DE BARCELONA

► Una 'foto' del segle II dC ► La reconstrucció facial (dreta) coincideix amb el retrat de la mòmia.

Sense peus i amb una càries

Aquest és el diagnòstic: la Dama de Kemet tenia entre 15 i 16 anys, feia 1,60 d'estatura (li faltaven els peus, probablement perduts durant el seu desconegut període *post mortem*), era esvelta i de bells trets facials mediterranis. Conserva totes les dents, encara que té una càries, i no patia malalties ni traumatismes que poguessin causar-li la mort, cosa que porta a deduir, per l'estadística de morts d'una jove en l'època, que va perdre la vida durant el part. Pertanyia a una família rica, segons suggereix el sofisticat procés de momificació, durant el qual se li va extreure el cervell per un orifici engrandit a l'occipital. Aquestes dades s'han confir-

La Dama de Kemet era una adolescent esvelta, feia 1,60 i pertanyia a una classe social elevada

mat gràcies a unes tècniques «no invasives» que permeten estudiar la mòmia sense treure-li les benes, destaca Escalas, convertit des del 1998 en un dels seus *metges*.

Com va aclarir als profans en tecnologia mèdica un espontani de l'hospital, si les fotos fetes llavors tenien una definició d'un milió de píxels, les proporcionades ara per un TAC Helicoïdal amb un dispositiu d'última generació en tenen 64 milions. Això ha permès que la nova reconstrucció facial de la Dama, feta als Estats Units, tingui molta més definició, i afirmar que la semblança amb el retrat pintat (característica de les mòmies trobades a Al-Faium) és «innegable». Així, la imatge

de la difunta ha sobreviscut als segle, tal com anhelaven els antics egipcis. Escalas va explicar com els va sorprendre veure que «l'interior era negre» durant l'endoscòpia en «terra verge» (no solen usar-se en morts) i com van haver de vigilar la temperatura de la llum ja que una mòmia és molt inflamable.

El natró de la momificació inutilitza l'anàlisi d'ADN, així que s'haurà d'esperar que a la dama li treguin una dent sense *desvestir-la* per obtenir més dades. Clos avisa: «No serà l'última vegada que passi per l'hospital». ≡

VÍDEO DE LA DAMA DE KEMET A
www.elperiodico.cat

Ítems

Joan Miquel Oliver i El Petit de Cal Eril, en un festival infantil

MÚSICA ► El Poble Espanyol T·O·T Festival (Titelles Objectes Teatre), una mostra infantil que acull des de marionetes fins a teatre i exposició d'objectes (del 21 al 28 de març), oferirà les actuacions musicals de Joan Miquel Oliver (el dia 27) i El Petit de Cal Eril (el 28). Tots dos, des d'una visió particular del món de la infància, fan un plantejament musical i escènic on la teatralitat i la passió pels objectes tenen un paper essencial.

José Mercé grava una peça dedicada a Miguel Hernández

MÚSICA ► *Ruido* és el nom del disc del cantautor José Mercé que es publicarà el 27 d'abril. En l'obra rendeix homenatge al poeta Miguel Hernández amb una versió de *Nanas de la cebolla*, la cançó que va gravar Joan Manuel Serrat el 1972 a partir dels versos del poeta alacantí. Aquesta peça, amb música d'Alberto Cortez i col·laboracions de Pasión Vega i Carlos Sanlúcar, tanca un disc, el 17è de Mercé, en què també hi ha *bulerías*, alegries i una *soleá*.

Minifestival Sonar a Londres aquest cap de setmana

MÚSICA ► El festival de música avançada tornarà a Londres, a la sala Roundhouse de Camden, amb dues nits en què traslladarà a la capital anglesa l'*esperit Sonar*. La fórmula, anomenada *A taste of Sonar*, planteja viure l'experiència del festival amb una mida reduïda durant dues nits. En la de divendres, amb les entrades ja esgotades, debutarà a Europa DOOM, figura del hip-hop underground. Laurent Garnier figura dis-sabte com a cap de llista.

Fantasmes de l'emigració

Magda Puyo vessa enginy a 'El berenar d'Ulisses', d'Enric Nolla

Crònica

CÉSAR LÓPEZ ROSELL
BARCELONA

Suggerent, estimulant, visual. El muntatge que Magda Puyo ha fet d'*El berenar d'Ulisses*, d'Enric Nolla (Caracas, 1966), a la Sala Beckett és un treball d'orfebreria teatral. Ha tret petroli d'un text arriscat i carregat de simbolismes. Un experiment escènic, amb decisives aportacions dels actors, sobre els efectes del fenomen migratori.

El punt de partida és la pròpia experiència de Nolla, un autor que viu a Catalunya des de 1991. Aquesta és, a més, la seva segona col·laboració amb Puyo després de *Tractat de blanques*. El coneixement mutu ha ju-

gat a favor del procés de creació del muntatge, elaborat a partir de l'anàlisi de cada part del text i les seves possibilitats escèniques. El resultat és una imaginativa proposta de la directora que ha salvat les dificultats que plantegen els constants girs de l'acció.

FAMÍLIA DESESTRUCTURADA // El primer impacte es produeix a l'entrar en una sala posada de cap per avall, amb l'escenari al centre. Una enorme paret amb vestits penjant, com a elements per representar la memòria, és el fons colorista de les anades i vingudes dels intèrprets, que encarnen els personatges d'una família desestructurada i que està repartida entre Veneçuela i Barcelona.

Tots ells pateixen la síndrome

d'Ulisses, un quadro psicològic associat als emigrants: depressions, dificultats en les relacions socials, desarrelament... El relat, entre l'hiperrealisme i la metàfora, mostra uns personatges contradictoris, però tendres, vitals i alegres que intenten foragitar els seus fantasmes. És un nucli familiar castigat per les circumstàncies i que intenta restablir una comunicació que no acaba de funcionar.

El joc entre drama i comèdia aconsegueix composicions trenca-dores i a vegades grotesques. La dicotomia entre la vida i la mort apareix com un dels arguments de la història, però també la veritat i la mentida, l'amor i la violència, la bellesa i la lletjor.

Les interpretacions de Teresa Ur-

► Montse Esteve i Pepo Blasco, a 'El berenar d'Ulisses'.

roz i de la desinhibida Montse Esteve són realment rodones. Ferran Carvajal es desdobra a la perfecció en el seu rol de narrador i de membre de la família que torna ocasional-

ment al seu país. Pepo Blasco i Pep Jové completen amb nota el repartiment d'aquesta excitant aventura teatral amb la qual Puyo ha tornat a la Beckett. ≡

DAVID RUANO